

**АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ
GRAWE БАЊА ЛУКА**

**ИЗВЕШТАЈ
О ПОСЛОВАЊУ GRAWE ОСИГУРАЊЕ А.Д. У 2023. ГОДИНИ**

Бања Лука, јануар 2024. године

Генерални директор

Веселин Петковић

С А Д Р Ж А Ј

1. Уводне напомене
2. Опште информације о друштву
3. Примјењене рачуноводствене политике и актуарске методе
4. Тренутни положај и очекивани развој друштва
5. Организациони дијелови
6. Кадровска структура
7. Подаци о бруто премији по врстама осигурања
8. Штете
9. Кориштене таблице морталитета и морбидитета
10. Портфељ друштва на 31.12.2023. године
11. Анализа оствареног финансијског резултата
12. Анализа финансијског положаја
13. Показатељи ефикасности пословања
14. Подаци о техничким резервама и математичкој резерви
15. Подаци о оствареној добити
16. Односи са матичним друштвом
17. Односи са лицима на значајном положају
18. Значајни пословни догађаји након датума биланса
19. Активности у вези са истраживањем и развојом
20. Откупи сопствених акција
21. Сегменти друштва
22. Коришћење финансијских инструмената

23. Управљање ризицима

24. Спровођење политике реосигурања и саосигурања у 2023. години

25. Корпоративно управљање

26. Закључак

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Извјештај који представљам је структуисан на начин да послужи нашим клијентима, партнерима и акционару да у потпуности разумију основне факторе који су имали утицаја на пословање Grawe осигурања а.д. Бања Лука.

Протекла година се може окарактерисати као једна од најтежих година кроз коју је прошла наша економија посебно због рата у Украјини и свјетске кризе као посљедице рата, и галопирајуће инфлације. Иако је наведено оставило дубоке посљедице на цјелокупан финансијски сектор, наше Друштво се успјело још јаче профилисати на тржишту осигурања.

Остварени резултати су најбољи показатељ успјешно дефинисане и имплементиране пословне стратегије Друштва. Велики број друштава за осигурање и све јача конкуренција на тржишту осигурања још више наглашава резултат остварен у 2023. години. Улагања средстава су вршена са великом опрезношћу, како би се амортизовао утицај свих непредвиђених ситуација, те је квалитетна инвестициона активност дала допринос у повећању функционалности Друштва. Акцент који је стављен на клијента потврђује и чињеница да наш тим константно врши едукацију и пружа квалитетну подршку на комплетној територији на којој Друштво послује.

На крају, захваљујем сарадницима, клијентима и надзорним органима на успјешној сарадњи и узајамном повјерењу.

2. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ДРУШТВУ

Акционарско друштво за осигурање GRAWE (у даљем тексту Друштво) са сједиштем у Бањој Луци, I Крајишког корпуса 39, регистровано је у Основном суду у Бањој Луци 15.10.2001. године под бројем улошка 4-2-00, а на основу Рјешења Министарства финансија Републике Српске о издавању дозволе за рад број 04-2740 од 06.07.2001. године.

Друштво је до 2003. године било регистровано само за обављање послова осигурања живота, а од 2003. године и за обављање послова осталих осигурања (осигурања незгоде). За ову врсту послова Друштво је добило дозволу Министарства финансија Рјешењем број 04-4455/08 од 10.06.2003. године, а у Основном суду је регистровано 11.11.2003. године.

Рјешењем Основног суда у Бањој Луци од 25.10.2006. године уписана је промјена оснивача Друштва (регистарски уложак 4-2-00). Такође, Рјешењем Министарства спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине од 27.11.2006. године, регистрована је и уписана у евиденцију регистрованих аката о страним улагањима под бројем РСУ – 17-3/06 Одлука о измјенама Уговора о оснивању Друштва. Након ове промјене, једини акционар Друштва постао је Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft из Граца са 100,00 % акција.

У 2007. години, у склопу процеса усаглашавања са Законом о друштвима за осигурање, Друштво је извршило повећање основног капитала за 2.213.000,00 конвертибилних марака. Ово је учињено путем двије емисије акција, и то:

- Четврте емисије на основу нове уплате оснивача Grazer Wechselseitige Versicherung AG из Граца у износу 1.200.000, 00 KM.
- Пете емисије из нераспоређене добити у износу 1.013.000,00 KM

Стога, након ових емисија капитал Друштва је износио 5.549.000,00 конвертибилних марака (противвриједност 2.837.158,65 евра).

Током 2007. године Друштво је у потпуности завршило процес усаглашавања са Законом о друштвима за осигурање Републике Српске. То је потврђено рјешењима Агенције за осигурање Републике Српске бр. 05-128-1/07 и бр. 05-128-2/07 од 06.08.2007. године. Рјешењем бр. 05-128-1/07 утврђено је да је Акционарско друштво за осигурање GRAWE Бања Лука ускладило своје пословање доносећи опште акте и акте пословне политике у складу са одредбама Закона о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике српске“, број 17/05). Такође, овим Рјешењем нашем Друштву издата је дозвола за рад за обављање послова:

- животних осигурања из члана 49. став 2. тачка д) Закона о друштвима за осигурање
- неживотних осигурања из члана 49. став 2. тачка б) истог закона.

На основу напријед наведених рјешења, Основни суд у Бањој Луци 30.10.2007. године донио је Рјешење којим је у судски регистар уписано организовање и усклађивање нормативних аката у складу са Законом о друштвима за осигурање („Службени гласник РС“, број 17/05) код Акционарско друштва за осигурање GRAWE, Бања Лука. Добијањем овог акта Друштво је у потпуности завршило процес усаглашавања са Законом о друштвима за осигурање.

Током 2008. године Друштво је извршило повећање основног капитала из нераспоређене добити путем шесте емисије акција у износу 521.000,00 конвертибилних марака. Регистрација ове емисије окончана је 14.07. 2008. године Рјешењем Основног суда у Бањој Луци.

Стога, након ове емисије капитал Друштва је износио 6.070.000,00 конвертибилних марака.

У току 2011. године је извршено прилагођавање Друштва Закону о привредним друштвима и Закону о класификацији дјелатности Републике Српске што је потврђено Рјешењем, Окружног привредног суда, Бања Лука бр.057-0-Reg-11-003372 од 27.12.2011. године.

Дана 24.07.2019. године регистровано је повећање основног капитала из нераспоређене добити путем седме емисије акција у износу 1.930.000,00 конвертибилних марака.

Након седме емисије капитал Друштва је износио 8.000.000,00 конвертибилних марака.

Друштво је формирало и 24.09.2019. године извршило регистрацију Извршног одбора који се састоји од Генералног директора и два Извршна директора.

Рјешењем Агенције за осигурање Републике Српске од 27.09.2019. године добијена је дозвола за обављање послова осигурања у неживотним осигурањима од осталих штета на имовини, осигурање од одговорности за моторна возила и осигурање од опште грађанске одговорности.

Друштво је 08.01.2020. године стасусном промјеном спајање уз припајање, припојило Атос осигурање а.д. Бијељина и тиме је преузело све обавезе и права Атос осигурања а.д. Бијељина.

Спајањем уз припајање друштво је преузело и све дозволе за неживотна осигурања које је обављало Атос осигурање а.д. Бијељина и у 2020. години фокус пословања је био на консолидацији свих послова везаних за неживотна осигурања.

Са спајањем уз припајање Друштво је 8. емисијом акција преузело и укупни оснивачки капитал Атос осигурања а.д. Бијељина у износу од 5.600.000,00 КМ.

Након осме емисије капитал Друштва износи 13.600.000,00 конвертибилних марака.

Оснивачки капитал је распоређен на начин да је у животним осигурањима 6.000.000,00 КМ, док је у неживотним осигурањима 7.600.000,00 КМ, чиме је друштво испунило све законске услове за обављање регитрованих дјелатности.

Друштво од органа надзора и руковођења има Управни одбор, Одбор за ревизију, Извршни одбор и Скупштину акционара.

Управни одбор:

Марко Микић - председник
Wolfgang Goschnik - члан
Othmar Ederer - члан

Одбор за ревизију:

Јасминка Турбо - председник
Драгица Ђилас - члан
Тибор Флорјан - члан

Извршни одбор:

Генерални директор/председник - Веселин Петковић
Извршни директор/члан – Огњен Паштар
Извршни директор/члан – Дијана Вулић

Власник 13600 акција, тј. 100% Grawe осигурања а.д. Бања Лука је Grazer Wechselseitige AG-а из Граца, Република Аустрија.

Послове платног промета у 2023. години Друштво је обављало преко рачуна код сљедећих пословних банака:

- NLB Развојна банка,
- Addiko банка,
- Raiffeisenbank,
- Нова банка
- Unicredit bank а.д Бања Лука
- Unicredit bank д.д Мостар

- Procredit bank
- Банка Поштанска штедионица
- Sparkasse bank
- Атос банка а.д Бања Лука
-

3. ПРИМИЈЕЊЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И АКТУАРСКЕ МЕТОДЕ

(a) Приходи од премије осигурања

Приходи се исказују по фактурисаној премији. Исказују се на дан доспијећа премије, а у зависности од начина плаћања и главног доспијећа премије умањују се за преносну премију. Отписи потраживања за премију осигурања, услед раскида или капитализације Уговора о осигурању су евидентирани на расходима. Висина премије утврђена је тарифом премије према врстама осигурања.

Премија се састоји од функционалне премије и режијског додатка. Функционалну премију чине техничка премија и режијски додаток. Режијски додаток се користи за покриће трошкова спровођења осигурања. Максималну стопу режијског додатка утврђује орган одређен статутом Друштва. Друштво не издваја средства превентиве, будући да Правилником о максималним стопама режијског додатка и Правилником о превентиви није прописано да ће се из бруто премије издвајати средства за превентиву.

Приходи се приликом сачињавања финансијских извјештаја коригују за пренијету преносну премију (повећање) и умањују за преносну премију за текућу годину. Обрачун преносне премије вршен је појединачно по полиси. Обрачун је извршен примјеном методе „pro rata temporis“, са тачним временским разграничењем, сразмјерно трајању осигурања, за покриће будућих обавеза Друштва. Преносна премија осигурања живота је укључена у математичку резерву животних осигурања.

(b) Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе

Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе представљају резервисања за математичку резерву и резерву за учешће у добити осигурања живота.

(c) Расходи накнада штета и уговорених износа осигурања

Расходи накнада штета и уговорених износа осигурања представљају расходе за исплату штета и уговорених износа који се утврђују на основу уговора, аката пословне политике,

односно општих аката друштва. Ови расходи укључују и трошкове настале ангажовањем вјештака за процјену штета животних и неживотних осигурања.

(d) Расходи по основу премије реосигурања

Расходи по основу премије реосигурања представљају расходе реосигурања ризика код Босна РЕ са којим је друштво склопило уговоре о реосигурању.

Приходи по основу провизија реосигурања представљају провизије које Друштво наплаћује од Босна РЕ код кога реосигурава свој портфељ.

(e) Математичке резерве

Обрачун математичке резерве осигурања живота извршен је примјеном актуарских начела и принципа осигурања живота и то примјеном:

- Бруто (Цилмерове) проспективне методе за сва активна осигурања живота.
- Нето проспективне методе за сва редукована (капитализована) осигурања живота и свих осигурања код којих је престала обавеза плаћања премије осигурања живота.

Припадајућа добит осигурања живота представља износе на које осигураници имају право по основу учешћа у добити из уговора о осигурању живота.

(f) Резервисане штете

Резервисане штете образују се у висини процијењеног износа обавеза за настале пријављене а неријешене штете, као и за настале непријављене штете у текућем обрачунском периоду.

(g) Трошкови спровођења осигурања

Трошкови спровођења осигурања представљају расходе за обављање дјелатности осигурања. Подијељени су на трошкове прибаве и трошкове управе. Трошкови прибаве укључују све директне трошкове који настају код закључивања уговора о осигурању, као што су трошкови особља запосленог у продаји, трошкови провизија. Трошкови управе представљају трошкове спровођења осигурања који нису директно повезани са закључењем уговора о осигурању.

(h) Прерачунавање стране валуте

Пословне промјене настале у страниј валути су прерачунате у КМ по званичном курсу који је важио на дан пословне промјене.

Средства и обавезе исказане у страниј валути на дан биланса стања, прерачунати су у КМ по званичном курсу утврђеном за тај дан.

Немонетарне ставке које се вреднују по принципу историјског трошка израженог у страниј валути прерачунате су по историјском курсу важећем на дан иницијалне трансакције.

Званични курсеви за ЕУР, примјењени за прерачун девизних позиција биланса стања у КМ су били слиједећи:

<i>Валута</i>	<i>31.12.2023.</i>	<i>31.12.2022.</i>
ЕУР	1,95583	1,95583

(i) Некретнине, постројења и опрема

(j)

Некретнине, постројења и опрема се иницијално признају по набавној вриједности, односно по цијени коштања за средства израђена у сопственој режији. Набавну вриједност чини фактурна вриједност увећана за све трошкове које се могу директно приписати довођењу ових средстава у стање функционалне приправности.

Након почетног признавања, некретнине, постројења и опрема вреднују се по набавној вриједности умањеној за кумулирану исправку вриједности по основу амортизације и за евентуалне кумулиране губитке по основу умањења вриједности.

Некретнине, постројења и опрема

Амортизација некретнина, постројења и опреме се израчунава примјеном пропорционалне методе у току процијењеног корисног вијека употребе средстава, уз примјену слиједећих стопа:

<i>Назив</i>	<i>стопе</i>
Некретнине	1,30%
Канцеларијски намјештај	11,00%
Канцеларијске машине	14,29%
Компјутерска опрема	20,00%
Остала опрема	20,00%
Софтвер	20,00%
Опрема за технички преглед	16,67%
Службена возила	14,29%

Обрачун амортизације почиње од наредног мјесеца у односу на мјесец у којем је средство стављено у употребу. Амортизационе стопе се преиспитују сваке године ради обрачуна амортизације која одражава стварни утрошак ових средстава у току пословања и преостали намјеравани вијек њиховог коришћења.

Средство се искњижава из евиденције у моменту отуђења или уколико се не очекују будуће економске користи од употребе тог средства. Добици или губици по основу продаје или отписа средства (као разлика између нето продајне вриједности и књиговодствене вриједности) признају се у билансу успеха одговарајућег периода.

Лизинг

Друштво користи дефиницију лизинга из MSFI 16.

Друштво као корисник лизинга не примјењује смјернице MSFI 16 ако су у питању:

- краткорочни уговори о закупу, уговори о закупу на период од 12.мјесеци или краћи
- уговори о закупу мале вриједности, вриједности мање од 5.000 KM

Сва плаћања која се односе на краткорочне закупе и закупе чији је предмет имовина мале вриједности признају се као расход периода на који се односи.

Трошак амортизације имовине која је предмет закупа приказује се одвојено као пословни расход, а трошак камате одвојено као финансијски расход.

За дисконтовање лизинга плаћања, MSFI 16 указује на примјену инкременталне каматне стопе нефинансијских организација коју прописује Централна банка Босне и Херцеговине.

Друштво имовину која је предмет лизинга презентује у финансијским извјештајима одвојено од остале имовине.

Почетно признавање обавезе по основу закупа, Друштво врши на први дан трајања лизинга у висини садашње вриједности (дисконтоване вриједности) свих плаћања у вези са лизингом која нису измирена на тај дан.

(к) Умањење вриједности имовине

На дан сваког биланса стања, Друштво преиспитује књиговодствену вриједност своје материјалне и нематеријалне имовине да би утврдило да ли постоје индикације да је дошло до губитка по основу умањења вриједности имовине. Уколико такве индикације постоје, процјењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак. Ако није могуће процјенити надокнадиви износ појединог средства, Друштво процјењује надокнадиви износ јединице која генерише новац, а којој то средство припада.

Надокнадива вриједност је нето продајна цијена или вриједност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процјене вриједности у употреби, процјењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вриједности применом дисконтне стопе прије опорезивања која одражава садашњу тржишну процјену временске вриједности новца за ризике специфичне за то средство.

Ако је процјењен надокнадиви износ средства (или јединице која генерише новац) мањи од књиговодствене вриједности, онда се књиговодствена вриједност тог средства умањује до надокнадивог износа. Губици од умањења вриједности признају се одмах као расход, осим ако средство претходно није било предмет ревалоризације. У том случају дио губитка, до износа ревалоризације, признаје се у оквиру промјена на капиталу.

(л) Финансијски инструменти

Класификација финансијских инструмената

Финансијска средства укључују дугорочне финансијске пласмане, потраживања и краткорочне финансијске пласмане, готовину и готовинске еквиваленте. Друштво класификује финансијска средства у неку од слиједећих категорија: средства по фер вриједности кроз биланс успјеха, инвестиције које се држе до доспијећа, кредити (зајмови) и потраживања и средства расположива за продају. Класификација зависи од сврхе за коју су средства стечена. Руководство Друштва утврђује класификацију финансијских средстава приликом иницијалног признавања.

Финансијске обавезе укључују дугорочне финансијске обавезе, краткорочне финансијске обавезе, обавезе из пословања и остале краткорочне обавезе. Друштво класификује финансијске обавезе у двије категорије: обавезе по фер вриједности кроз биланс успјеха и остале финансијске обавезе.

Метод ефективне камате

Метод ефективне камате је метод израчунавања амортизоване вриједности финансијског средства или финансијске обавезе и расподјеле прихода и расхода од камате током одређеног периода. Ефективна каматна стопа је каматна стопа која тачно дисконтује будуће готовинске исплате или примања током очекиваног рока трајања финансијског инструмента или, гдје је прикладно, током краћег периода на нето књиговодствену вриједност финансијског средства или финансијске обавезе.

Приходи се признају на бази ефективне камате за дужничке инструменте, изузев за оне који су исказани по фер вриједности кроз биланс успјеха.

Готовина и готовински еквиваленти

Под готовином и готовинским еквивалентима подразумевају се новац у благајни, средства на текућим и девизним рачунима као и краткорочни депозити до три месеца које је могуће лако конвертовати у готовину и који су предмет безначајног ризика од промјене вриједности.

Кредити (зајмови) и потраживања

Потраживања од купаца, кредити (зајмови) и остала потраживања са фиксним или одредивим плаћањима која се не котирају на активном тржишту класификују се као кредити (зајмови) и потраживања.

Кредити (зајмови) и потраживања вреднују се по амортизованој вриједности, примјеном методе ефективне камате, умањеној за умањење вриједности по основу обезвређења. Приход од камате се признаје примјеном метода ефективне камате, осим у случају краткорочних потраживања, гдје признавање прихода од камате не би било материјално значајно.

Финансијска средства расположива за продају

Финансијска средства расположива за продају су недеривативна средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована као финансијска средства назначена по фер вриједности кроз биланс успјеха, инвестиције које се држе до доспјећа и кредити (зајмови) и потраживања.

Након почетног признавања, финансијска средства расположива за продају признају се по њиховој фер вриједности. Добици или губици настали по основу промјене фер вриједности признају се у оквиру промјена на капиталу, на рачунима нереализованих добитака и губитака по основу хартија од вриједности. Умањења за губитке по основу обезвријеђења вриједности се признају директно у билансу успјеха. У случају продаје финансијског средства расположивог за продају или трајног умањења вриједности, кумулативни добитак или губитак, претходно признат у оквиру капитала, преноси се на приходе и расходе периода.

Фер вриједност финансијских средстава се у начелу утврђује према тржишној вриједности оствареној на Бањалучкој берзи на дан биланса стања. За средства за која не постоји активно тржиште, фер вриједност се утврђује коришћењем техника процјене. Технике процјене обухватају коришћење посљедњих независних тржишних трансакција између обавјештених, вољних страна, ако су доступне, поређење са актуелном фер вриједношћу другог инструмента који је у значајној мјери исти и анализу дисконтованог тока готовине. Средства за која не постоји активно тржиште и за која није могуће реално утврдити фер вриједност вреднују се по набавној вриједности, умањеној за евентуалне кумулиране губитке по основу умањења вриједности.

Умањења вриједности финансијских средстава

На дан сваког биланса стања Друштво процјењује да ли постоје објективни докази да је дошло до умањења вриједности имовине финансијског средства или групе финансијских средстава (осим средстава исказаних по фер вриједности кроз биланс успјеха). Обезвријеђење финансијских средстава се врши када постоје објективни докази да су, као резултат једног или више догађаја који су се десили након почетног признавања финансијског средства, процјењени будући новчани токови средстава измјењени.

Обезвријеђење (исправка вриједности) потраживања врши се индиректно за износ доспјелих потраживања која нису наплаћена у одређеном периоду од датума доспијећа за плаћање, а директно ако је немогућност наплате извјесна и документована. Промјене на

рачуну исправке вриједности потраживања евидентирају се у корист или на терет биланса успјеха. Наплата отписаних потраживања књижи се у билансу успјеха као остали приход.

Обезвријеђење акција, класификованих као финансијска средства расположива за продају, које се не котирају на Бањалучкој берзи врши се у случају значајног или дуготрајног пада фер вриједности посматране акције испод њене књиговодствене вриједности. Претходно признати расходи обезвријеђења по овом основу се не укидају кроз биланс успјеха. Свако накнадно повећање фер вриједности се признаје директно у оквиру капитала.

Остале финансијске обавезе

Остале финансијске обавезе, укључујући обавезе по кредитима, иницијално се признају по фер вриједности примљених средстава, умањеној за трошкове трансакције.

Након почетног признавања, остале финансијске обавезе се вреднују по амортизованој вриједности коришћењем метода ефективне камате. Трошак по основу камата се признаје у билансу успјеха обрачунског периода.

(m) Порез на добит

Текући порез

Порез на добит представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са прописима о опорезивању Републике Српске. Коначни износ обавезе пореза на добитак утврђује се примјеном пореске стопе од 10% на пореску основицу утврђену у пореском билансу Друштва. Пореска основица приказана у пореском билансу укључује добит приказан у званичном билансу успјеха који се коригује за разлике које су дефинисане прописима о опорезивању Републике Српске.

Републички прописи не предвиђају да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од 5 година.

Одложени порез

Одложени порез на добит се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле између књиговодствене вриједности средства и обавеза у финансијским извјештајима и њихове одговарајуће пореске основице коришћене у израчунавању опорезивог добитка. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике, док се одложена пореска средства признају у мјери у којој је вјероватно да ће опорезиви добици бити расположиви за коришћење одбитних привремених разлика.

Одложени порез се обрачунава по пореским стопама за које се очекује да ће се примјењивати у периоду када се средство реализује или обавеза измирује. Одложени порез се књижи на терет или у корист биланса успјеха, осим када се односи на позиције које се књиже директно у корист или на терет капитала, и у том случају се одложени порез такође распоређује у оквиру капитала.

(n) Примања запослених

У складу са прописима који се примјењују у Републици Српској, Друштво је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбјеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Друштво је, такође, обавезно да од бруто плата запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе. Друштво није укључено у друге облике пензијских планова и нема никаквих обавеза по овим основама.

4. ТРЕНУТНИ ПОЛОЖАЈ И ОЧЕКИВАНИ РАЗВОЈ ДРУШТВА

Од свог настанка до сада Друштво се претежно бавило пословима животних осигурања и само појединим врстама неживотних осигурања (колективно осигурање незгоде). Од 2020. године друштво се бави и широком лепезом неживотних осигурања.

Руководство Друштва планира повећање фактурисане премије у наредном периоду које ће се остварити:

- повећањем портфеља у области животних осигурања као и активним радом на неживотним осигурањима који су уведени, посебно на новим имовинским тарифама осигурања

У 2023. години Друштво је настојало на тржишту да што боље позиционира своје производе осигурања. Стварање сопствене продајне мреже животног осигурања запошљавањем сарадника један је од будућих задатака који се поставља пред Друштво. Дугорочно овај пројекат би требао довести до стабилизације продаје и бољег позиционирања на тржишту осигурања Републике Српске. Нови производи ће се убудуће дистрибуирати преко сопствене продајне мреже, друштава за заступање у осигурању, али ћемо по овом питању покушати остварити сарадњу и са појединим банкама.

Друштво је у 2023. години консолидовало послове везане за неживотна осигурања, као и њиховор прилагођавање принципима Grawe концерна. Анализирани су и исправљени недостаци у тарифама, штетама неживотних осигурања, рачуноводству. Успостављена је организациона структура, подјела обавеза и одговорности која је довела до консолидације пословања у неживотним осигурањима.

Акционар обезбјеђује довољно средстава, како би у сваком моменту могао да повећа основни капитал, у циљу поштовања законских прописа који се тичу усклађивања Друштва са висином потребног капитала.

У циљу поштовања принципа дугорочности Друштво ће увек обезбјеђивати да техничке резерве буду у складу са одредбама Закона о друштвима за осигурање и правилима струке. Обликовање техничких резерви сматра се основом за дугорочан опстанак и развој Друштва.

Приоритет Друштва је одржавање сигурности, па се са посебном пажњом и опрезом приступа депоновању и улагању средстава. Основни принцип код улагања техничких резерви је принцип улагања у најсигурније облике хартија од вриједности (државне обвезнице и обвезнице општина и градова Републике Српске), као и улагање у депозите код банака у складу са Правилником о улагању средстава друштава за осигурање. Постојећа структура депонованих и уложених средстава ће се задржати и у будућности.

У наредном периоду руководство Друштва планира даљи развој система интерне контроле, посебно у области управљања ризицима како би се достигао дугорочно стабилан пословни резултат.

5. ОРГАНИЗАЦИОНИ ДИЈЕЛОВИ

Према члану 3. Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста Друштва, организационе дијелове Друштва чине:

Организационе јединице Дирекције чине одељења и то:

- 1) Управа Друштва (скраћено: УП);
- 2) Одјељење за процјену и ликвидацију штета (скраћено: ОШ);
- 3) Одјељење за обраду уговора о животном и неживотном осигурању (скраћено: ООУ);
- 4) Одјељење за controlling и управљање ризицима (скраћено ОЦР);
- 5) Одјељење рачуноводства и финансија (скраћено: ОРФ);
- 6) Одјељење за актуарску математику (скраћено ОА);
- 7) Одјељење за правне послове (скраћено: ОП);
- 8) Одјељење за кадровске и опште послове (скраћено ОКО);
- 9) Одјељење интерне ревизије (скраћено: ОИР);
- 10) Одјељење за помоћ клијентима (скраћено: ОПК);
- 11) Одјељење за информатику (скраћено: ОИТ);
- 12) Одјељење за маркетинг (скраћено: ОМ) и
- 13) Одјељење продаје осигурања (скраћено: ОП);

Организационе јединице Друштва изван Дирекције:

1. Филијале
2. Пословнице
3. Канцеларије

6. КАДРОВСКА СТРУКТУРА

Квалификација	Стање на дан 31.12.2023. године
ССС	42
ВШС	7
ВСС	46
МР	2
Укупно	97

7. ПОДАЦИ О БРУТО ПРЕМИЈИ ОСИГУРАЊА ПО ВРСТАМА ОСИГУРАЊА

ВРСТА ОСИГУРАЊА	БРУТО ФАКТУРИСАНА ПРЕМИЈА У КМ
Осигурање незгоде	378.614,79
Здравствено осигурање	74.906,62
Осиг.возила по копну осим шинских	1.169.415,43
Осигурање робе у превозу	5.461,02
Осигурање имовине од пожара	377.903,47
Осигурање осталих штета на имовини	412.781,99
Осигурање од одговорности за моторна возила	10.610.552,65
Осигурање од опште грађанске одговорности	54.197,51
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	13.083.833,48
Животно осигурање	23.097.143,20
Ренте	34.860,93
Додатна осигурања уз осиг. живота	2.781.777,37
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	25.913.781,50
УКУПНО	38.997.614,98

Продукција – новозакључена осигурања у 2023. години

Током пословне 2023. године закључено је **2.633** нових уговора о осигурању живота од чега **2.353** уговора са додатним осигурањем од последица несрећног случаја за случај трајне инвалидности, те **2** рентна осигурања.

Продукција неживотних осигурања:

Шифра осигурања	ВРСТА ОСИГУРАЊА	Број осигурања
01	Осигурање незгоде	27.290
02	Здравствено осигурање	1.941
03	Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	1.424
07	Осигурање робе у превозу	2
08	Осигурање имовине од пожара и природних сила	393
09	Осигурање осталих штета на имовини	1.605
10	Осигурање од одговорности за моторна возила	32.737
13	Осигурање од опште грађанске одговорности	138
97	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	65.530

8. ШТЕТЕ

Закључно са 31.12.2023. године Друштво биљежи расходе по основу накнада штета осигурања живота и неживотних осигурања.

РИЈЕШЕНЕ ШТЕТЕ

Неживотна осигурања						
Стање на дан	Број пренесених	Број пријављених	Број реактивираних	Број ријешених	Број одбијених	Износ плаћених
31.12.2022	323	1185	122	1186	92	4.819.462,70 КМ
31.12.2023	352	1325	167	1322	81	6.404.182,24 КМ
Осигурање живота						
31.12.2022	318	2017	7	1903	121	12.776.234,36 КМ
31.12.2023	318	2260	11	2148	144	15.302.254,46 КМ

РЕДОВНО РЕЗЕРВИСАНЕ ШТЕТЕ (РБНС) И РЕЗЕРВА ЗА НАСТАЛЕ А НЕПРИЈАВЉЕНЕ ШТЕТЕ (ИБНР)

Резервација пријављених, а неликвидираних штета код додатних осигурања уз осигурање живота извршена је појединачном процјеном сваке од 221 штета и бруто резервација износи 364.087,31 КМ, а код осигурања живота резервисано је 67 пријављених, а неликвидираних накнада у бруто износу од 418.510,02 КМ и има девет рентних штета у животном осигурању са бруто резервацијом у износу од 3.576,47 КМ. Резервација за настале непријављене штете код додатних осигурања уз осигурање живота обрачуната је у бруто износу од 332.103,19 КМ (са резервом за трошкове обраде штета), паушалном методом према Правилнику о формирању и начину обрачунавања резервација за штете.

Резервација пријављених, а неликвидираних штета код неживотних осигурања извршена је појединачном процјеном сваке од 447 штета и бруто резервација износи 3.767.616,58 КМ. Друштво је резерве за настале непријављене штете неживотних

осигурања обрачунало примјеном метода уланчаних лјествица (Chain Ladder Method) и паушалном методом у износу од 1.148.701,92 КМ (брото).

Укупна резервација за штете које су настале а нису пријављене бруто износи 1.480.805,11 КМ, тако да укупна бруто резерва за штете износи 6.034.595,49 КМ.

9. КОРИШТЕНЕ ТАБЛИЦЕ МОРТАЛИТЕТА И МОРБИДИТЕТА

ТАБЛИЦА	Редни број тарифе у табели „Преглед тарифа и услова важећих у 2018. години“
Изравната таблица морталитета Републике Србије 2000/2002	1
Општа југословенска таблица морталитета 1980/82	5, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 17 и 19
Општа југословенска таблица морталитета 1980/82 и Таблица вјероватноће настанка тешких болести према Münchener Rückversicherung мушку и женску популацију	8, 16 и 20
Општа аустријска рентна таблица AVÖ 1996 R	21
Општа аустријска рентна таблица AVÖ 2005 R	23, 24, 34, 93, 94, 163, 164
Изравната таблица морталитета Републике Србије 2010/2012	25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 35, 36, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 105
Изравната таблица морталитета Републике Србије 2010/2012 Таблица вјероватноће настанка тешких болести према Münchener Rückversicherung мушку и женску популацију	31, 33, 101,
Изравната таблица морталитета за Федерацију Босне и Херцеговине за 2012/14 годину за мушку и женску популацију:	165, 166, 167, 168, 169, 170, 172, 174, 175
Изравната таблица морталитета за Федерацију Босне и Херцеговине за 2012/14 годину и Таблица вјероватноће настанка тешких болести према Münchener Rückversicherung мушку и женску популацију	171, 173

10. ПОРТФЕЉ ДРУШТВА НА 31.12.2023. ГОДИНЕ

Осигуравачки портфељ Друштва броји **25.517** уговора о осигурању живота, од којих је **19.939** са додатним осигурањем од посљедица несрећног случаја за случај трајне инвалидности, а 22.951 је број осталих додатних осигурања додатним осигурањем за случај смрти усљед незгоде. Такође у портфељу Друштва је активно и 9 полиса осигурања ренте

1.	Број активних полиса на почетку обрачунског периода	
	25.099	
2.	Број новозакључених полиса	
	2.629	
3.	Број сторнираних полиса	
	548	
4.	Број откупљених полиса	
	878	
5.	Број редукованих полиса	
	2.281	
6.	Број активних полиса на крају обрачунског периода по врстама осигурања	
	Осигурање за случај смрти	75
	Осигурање за случај доживљења	2.651
	Мјешовито осигурање за случај смрти и доживљења	22.791
	Рента	9
	УКУПНО	25.526
7.	Број индивидуалних полиса	
	25.526	
8.	Број полиса групног осигурања	
	нема	
9.	Број полиса са годишњим плаћањем премије	
	25.087	
9.	Број полиса са једнократним плаћањем премије	
	439	
10.	Број полиса са учешћем у добити	
	25.451	
	Број полиса без учешћа у добити	
	75	
10.	Број полиса код којих осигураник сноси ризик улагања	
	нема	

11. АНАЛИЗА ОСТВАРЕНОГ ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА

Анализа прихода и расхода

Друштво је завршило пословну 2023. годину остваривши позитиван финансијски резултат, односно бруто добит у износу од **979.892,70 КМ**.

На дан 31.12.2023. године износ оствареног добитка у укупном износу се исказује као нераспоређени добитак текуће године.

У складу са одредбама Закона о привредним друштвима, а по одлуци Скупштине друштва добит ће се распоредити у повећање капитала Друштва, односно у нераспоређену добит у износима које одреди Скупштина Друштва.

Основни показатељи финансијског пословања Друштва, на нивоу Друштва у цјелини, у 2023. години су сљедећи:

Пословни приходи и расходи

Пословни приходи	41.582.415,98 КМ
Пословни расходи	47.203.477,52 КМ

Структура пословних прихода

Приходи од премије животних осигурања	25.769.909,54 КМ
Приходи од провизије реосигурања	452.569,88 КМ
Приходи од учешћа у накнади штета живот	572.707,96 КМ
Приходи од смањења резервисања живот	189.048,71 КМ
Остали приходи од животних осигурања	320.302,06 КМ
Приходи од премије неживотних осигурања	12.060.660,77 КМ
Остали приходи неживотних осигурања	313.720,79 КМ
Приходи од учешћа у накнади штета неживот	1.115.058,68 КМ
Приход ос смањења резервисања неживотних осигурања	315.031.69 КМ

Структура пословних расхода

Функционални расходи	
Расходи за дугорочна резервисања	8.709.521,27 КМ
Допринос заштитном фонду	55.379,88 КМ
Доприноси прописани посебним законима	593.982,14 КМ
Накнаде штета животних осигурања	15.384.545,09 КМ
Премије реосигурања	1.258.748,82 КМ
Резервисања за штете живот	0,00 КМ
Накнаде штета неживотних осигурања	6.596.285,85 КМ
Премија реосигурања неживот	577.686,84 КМ
Резервисања за штете,удјеле у штетама неживот	0,00 КМ

Трошкови спровођења осигурања

Трошкови амортизације и резервисања	558.822,09 KM
Тр. материјала, горива и енергије	376.411,68 KM
Трошкови провизија	3.592.219,54 KM
Тр. производних услуга, рекламе и проп	3.941.985,96 KM
Нематеријални трошко	2.055.517,67 KM
Трошкови пореза и доприноса	196.342,12 KM
Тр. зарада, накнада зар. и остали расх.	2.974.144,23 KM
Остали лични расходи и накнаде	331.884,34 KM

Финансијски приходи и расходи

Финансијски приходи	7.155.734,88 KM
Финансијски расходи	631.998,96 KM

Финансијски добитак

6.523.735,92 KM

Структура финансијских прихода

Приходи од камате	6.711.323,52 KM
Позитивне курсне разлике	0,03 KM
Приходи од дивиденде	2.082,79 KM
Приходи од улагања у обвезнице	444.411,33 KM

Структура финансијских расхода

Расходи камата на обвезнице	58.381,00 KM
Расходи камата ИФРС 16	42.119,52 KM
Расходи улагања у акције	0,00 KM
Расходи улагања у обвезнице	442.384.,76 KM
Остали финансијски расходи	89.113,68 KM

Приходи од камата односе се на приносе на улагање средстава гарантног фонда и техничких резерви, и то највише у виду улагања у депозите у банкама и улагања у обвезнице, као и хипотекарне зајмове.

Остали приходи и расходи

Остали приходи	161.496,18 KM
Остали расходи	84.277,86 KM

Добитак од осталих прихода и расхода **77.218,32 KM**

Остали приходи и расходи се односе на отписе потраживања по Правилнику о процјени билансних позиција и наплаћена отписана потраживања

У 2023. години остварена је бруто добит у износу од **979.892,70 KM** .

Анализа односа трошкова спровођења осигурања и режијског додатка

Шифра осигурања	ВРСТА ОСИГУРАЊА	Трошкови спровођења осигурања	Дозвољени режијски додатак	Удио трошкова спровођења осигурања у режијском додатку
1	2	3	4	5=(3/4)
01	Осигурање незгоде	211.619,34	151.445,92	139,73262%
02	Здравствено осигурање	39.382,07	37.453,31	105,14976%
03	Осигурање возила која се крећу по копну, осим возила која се крећу по шинама	630.634,60	467.766,17	134,81834%
04	Осигурање возила која се крећу по шинама	0,00	0,00	0,00%
05	Осигурање ваздухоплова	0,00	0,00	0,00%
06	Осигурање пловила	0,00	0,00	0,00%
07	Осигурање робе у превозу	3.519,58	2.730,51	128,8983%
08	Осигурање имовине од пожара и природних сила	215.366,66	188.951,74	113,97972%
09	Осигурање од осталих штета на имовини	210.459,24	206.391,00	101,97114%
10	Осигурање од одговорности за употребу моторних возила	5.836.082,40	5.305.276,33	110,00525%
11	Осигурање од грађанске одговорности за употребу ваздухоплова	0,00	0,00	0,00%
12	Осигурање од одговорности за употребу пловила	0,00	0,00	0,00%
13	Осигурање од опште грађанске одговорности	32.519,06	21.679,00	150,00255%
14	Осигурање кредита	0,00	0,00	0,00%
15	Осигурање гаранција	0,00	0,00	0,00%
16	Осигурање од различитих финансијских губитака	0,00	0,00	0,00%
17	Осигурање трошкова правне заштите	0,00	0,00	0,00%
18	Осигурање помоћи	0,00	0,00	0,00%
	УКУПНО	7.179.582,95	6.381.693,97	112,50278%

12. АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

Структура сталне имовине

Нематеријална улагања	69.178,49 KM
Земљиште	1.272.899,00 KM
Грађевински објекти	2.665.823,19 KM
Постројења и опрема	825.230,80 KM
Инвестиције у току-опрема	5.166,65 KM
Инвестиционе некретнине	6.885.980,31 KM
Дугорочни пласмани у земљи	4.518.913,71 KM
Финанс. сред-а расположива за продају	160.625.357,02 KM
Резервни фонд бироа зелене карте	400.000,00 KM
Резервни фонд за накнаду штета бироа ЗК	275.373,17 KM

Структура текуће имовине

Дати аванси, депозити и кауције	250.994,81KM
Потраживања за премије животних осигурања	595.206,69 KM
Потраживања за премије неживотних осигурања	338.461,19 KM
Депозити предати у реосигурање	0,00 KM
Потраживања за премије и штете неживотних осигурања	162.171,58 KM
Остала потраживања	644.530,89 KM
Дио дугорочних пласмана са доспијећем од 1 г.	1.814.353,70KM
Готовина	3.573.327,25 KM
Активна временска разграничења	6.016.865,02 KM
Ванбилансна евиденција	
Дата јемства	16.672,80 KM
Дугорочни пласмани	9.164.430,31 KM

Структура и обрачун адекватности капитала и висана маргине солвентности

Животна осигурања :

Базични капитал	12.413.756,37 КМ
Уплаћени акционарски капитал	6.000.000,00 КМ
Законске резерве	427.106,35 КМ
Пренесена нето добит	6.020.321,85 КМ
Нематеријална улагања	33.671,83 КМ
Додатни капитал:	0,00 КМ
Одбитне ставке:	2.472.715,46 КМ
РАСПОЛОЖИВИ КАПИТАЛ:	9.941.040,91 КМ
Захтјеви адекватности капитала	
Маргина солвентности	6.868.546,17 КМ
Гарантни фонд према маргини солвентности	2.289.515,39 КМ
Гарантни фонд према Закону о осигурању	6.000.000,00 КМ
Више расположивог капитала:	3.072.494,74 КМ
Више базичног капитала:	6.413.756,37 КМ

Неживотна осигурања:

Базични капитал:	10.537.463,50 КМ
Уплаћени акционарски капитал	7.600.000,00 КМ
Законске резерве	491.631,22 КМ
Пренесена нето добит	2.527.805,49 КМ
Нематеријална улагања	35.506,66 КМ
Пренесени губитак из ранијих и текуће године	46.466,55 КМ
Додатни капитал:	0,00 КМ
Одбитне ставке:	416.672,80 КМ
РАСПОЛОЖИВИ КАПИТАЛ:	10.120.790,70 КМ
Захтјеви адекватности капитала	
Маргина солвентности	1.919.597,23 КМ
Гарантни фонд према маргини солвентности	639.865,74 КМ
Гарантни фонд према Закону о осигурању	7.000.000,00 КМ
Више расположивог капитала:	3.120.790,70 КМ
Више базичног капитала:	3.537.463,50 КМ

13. ПОКАЗАТЕЉИ ЕФИКАСНОСТИ ПОСЛОВАЊА

Коефицијент убрзане ликвидности као однос између збира готовине и гот. еквивалената и краткорочних потраживања и краткорочних обавеза износи:

$$КУЛ = \frac{\Gamma + КП}{КО} = \frac{3.573.327,25 + 3.835.479,12}{3.533.213,42} = 2.10$$

Коефицијент текуће ликвидности као однос између краткорочне имовине и краткорочних обавеза износи:

$$КТЛ = \frac{КИ}{КО} = \frac{3.835.479,12}{3.533.213,42} = 1.08$$

Коефицијент финансијске стабилности као однос између сталне имовине и збира капитала, дугорочних резервисања и дугорочних обавеза износи:

$$КФС = \frac{СИ}{К + ДР + ДО} = \frac{177.543.922,34}{167.130.870,36} = 1,06$$

Рацио трошкова као однос између трошкова спровођења осигурања и фактурисане премије износи:

$$РТ = \frac{ТСО}{ФП} = \frac{14.027.327,63}{38.997.614,98} = 0,36$$

Рацио штета као однос мјеродавних штете и мјеродавне премије износи:

$$РШ = \frac{МШ}{МП} = \frac{19.186.171,7}{37.830.570,31} = 0,51$$

Комбиновани рацио као збир рација штета и рација трошкова износи:

$$КР = РШ + РТ = 0,51 + 0,36 = 0,87$$

Рентабилност капитала

Рентабилност као однос између оствареног добитка и укупног основног капитала износи:

$$PP = \frac{Д}{ОК} * 100,00 = \frac{979.892,70}{13.600.000,00} * 100,00 = 7,21\%$$

Продуктивност

Продуктивност као однос између фактурисане премије и броја запослених:

$$\Pi = \frac{\text{ФП}}{\text{БЗ}} = \frac{38.997.614,98}{97} = 402.037,27$$

14. ПОДАЦИ О ТЕХНИЧКИМ РЕЗЕРВАМА И МАТЕМАТИЧКОЈ РЕЗЕРВИ

Осигурање живота

Укупна математичка резерва 149.239.467,03 KM

Укупна математичка резерва је састављена из:

- чиста математичка резерва:	131.139.671,83 KM
- преносна премија	7.409.808,66 KM
- резерва за учешће у добити	10.689.986,54 KM

Резерве за штете

Резерве за настале, пријављене штете (брuto):	786.173,80 KM
Резерве за настале, непријављене штете (брuto):	332.103,19 KM

У односу на 2022. годину, биљежимо пораст укупне математичке резерве за 8.931.975,00 KM.

Резерва за учешће у добити подразумева резерву за добит која се приписује појединим полисама, у складу са пословним плановима појединих тарифа осигурања живота. Пословном политиком Друштво одређује крајем једне пословне године висину добити за најмање двије наредне пословне године. На тај начин се Друштво обавезује да ће у свом билансу исказивати ту резерву без обзира на пословање и тиме даје додатну сигурност осигураницима. У случају да Друштво послује негативно, тај дио средстава би био покривен у складу са одредбама закона.

Од самог почетка пословања је Друштво одредило висину укупног доноса који пословањем мора остварити. Тај износ се није мијењао све до 01.01.2015 године и износио је 6 %, док се од 01.01.2015 године смањује на 5,50% у складу са околностима на тржишту капитала. Од 01.01.2017 године се смањује на 5%, а за уговоре са једнократном уплатом са почетком трајања од 01.01.2017 године на 4%. Један дио доноса (техничка каматна стопа) се мора издвојити за покривање осигуране суме. Тај дио је тачно дефинисан техничким плановима појединих тарифа осигурања живота.

Од 01.01.2018. године и од 01.01.2019. године Друштво је Одлуком о висини укупне каматне стопе предвидјело смањење укупне каматне стопе за по 0,25% годишње, односно на 4,75% од 01.01.2018. и на 4,5% од 01.01.2019 године.

Од 01.01.2020. године и од 01.01.2021. године Друштво је Одлуком о висини укупне каматне стопе предвидјело смањење укупне каматне стопе за по 0,25%, односно на 4,25% у 2020. и 4,00% у 2021. години.

Од 01.01.2022. године и од 01.01.2023. године Друштво је Одлуком о висини укупне каматне стопе предвидјело смањење укупне каматне стопе за по 0,25%, односно на 3,75% у 2022. и 3,50% у 2023. години.

Од 01.01.2024. године и од 01.01.2025. године Друштво је Одлуком о висини укупне каматне стопе предвидјело укупне каматне стопе од 3,50%.

Преостали дио се приписује као добит по полисама у складу са техничким плановима.

У свим досадашњим годинама пословања Друштво је приписало сву предвиђену добит, без обзира на резултате пословања Друштва у цјелини, и без обзира на то што у појединим периодима пословања није било могуће пласирати средства математичке резерве са висином каматне стопе која би одговарала укупној каматној стопи предвиђеној у Одлуци о висину укупне каматне стопе за обрачун добити на уговорима осигурања живота.

Неживотна осигурања

Преносна премија	6.780.282,92	КМ
Резерва за настале, пријављене штете (брuto)	3.767.616,58	КМ
Резерва за настале непријављене штете (брuto)	1.148.701,92	КМ

Депозити и остала улагања

Средства нашег Друштва једним дијелом су пласирана у депозите код MF Bank i Комерцијалне банке.

Средства математичке резерве највећим дијелом су пласирана у разне врсте обвезница (обвезнице старе девизне штедње, обвезнице ратне штете, обвезнице општина и градова Републике Српске и обвезнице са евро клаузулом чији је емитент Република Српска), док је преостали дио ових средстава уложен у банкарске депозите.

Средства техничких резерви неживотних осигурања пласирана су у депозите, обвезнице и инвестиционе некретнине.

Што се тиче обвезница општина и градова Републике Српске средства су пласирана у: обвезнице града Бања Лука, обвезнице општине Источно Ново Сарајево, обвезнице општине Соколац, обвезнице општине Котор Варош, обвезнице општине Модрича, обвезнице општине Шековићи, обвезнице општине Козарска Дубица, обвезнице општине Фоча и обвезнице општине Пелагићево. Такође, мањи дио ових средстава уложен је у акције 9 емитената на бањалучкој берзи.

Структура улагања средстава техничких резерви животних осигурања:

Дугорочни депозити:	2.000.000,00 КМ
Акције:	24.553,65 КМ

Муниципалне обвезнице:	12.238.279,37 КМ
Корпоративне обвезнице	3.307.012,44 КМ
Обвезнице чије је емитент РС:	128.160.520,07 КМ
Депозити по виђењу:	1.338.149,22 КМ

Структура улагања средстава техничких резерви неживотних осигурања:

Обвезнице чије је емитент РС:	8.575.800,37 КМ
Некретнине	1.987.745,17 КМ
Депозити по виђењу	1.133.035,88 КМ

Друштво ће средства за покриће минималног гарантног фонда, техничких резерви животних осигурања и техничких резерви неживотног осигурања у 2023. години улагати у складу са Правилником о висини и начину улагања средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда друштва за осигурање у даљем тексту Правилник, на сљедећи начин :

1. У обвезнице које је емитовала Република Српска у складу са чланом 9. став 1, тачка 1, Правилника.
  - Друштво ће, у складу са понудом на тржишту, расположива средства улагати у обвезнице старе девизне штедње, ратне штете и остале емисије обвезница и трезорких записа које емитује Република Српска у 2021. години.
2. У муниципалне обвезнице, у складу са чланом 9, став 1, тачка 3. Правилника.
  - Друштво ће, поштујући одредбе Правилника, улагати у нове емисије муниципалних обвезница. Такође, куповина муниципалних обвезница ће се вршити и на секундарном тржишту, уколико их буде у понуди.
3. У орочене депозите у банкама, у складу са чланом 9, став 1, тачка 14. Правилника, до ограничења која су предвиђена истим.
4. Некретнине
5. Друштво ће, када се стекну услови, давати зајмове у износу откупне вриједности осигурања на основу уговора о животном осигурању, у складу са чланом 9, став 1, тачка 12, Правилника, као и зајмове осигуране заложним правом на некретности, у складу са одредбама Правилника.

15. ОСТВАРЕНА ДОБИТ ОД УЛАГАЊА

Друштво је у 2023. години остварило приходе по основу камата од улагања средстава чисте математичке резерве у износу од 6.002.437,50 КМ. Осигураницима је на основу учешћа у добити у 2023. години приписано 180.161,65 КМ.

Друштво је у 2023. години остварило приходе по основу улагања техничких резерви неживотних осигурања у износу од 221.057,05 КМ.

16. ОДНОСИ СА МАТИЧНИМ ДРУШТВОМ

Друштво има закључене уговоре са матичним друштвом везаним за заједничку дјелатност, и то:

1. Уговор са предметом консултантских услуга за вршење свих активности у вези успостављања, одржавања и унапређења ЕДП-система и спровођења ЕДП токова на главној системској датотеци.
2. Уговор са предметом консултација и пружање подршке у вези успостављања и одржавања САП система.
3. Додатак 1 – Уговору о консултантским услугама закључен 01.01.2007. године о пружању и обрачунавању услуга у вези са улагањем капитала.
4. Уговор са предметом достављања лиценце за програмске пакете.
5. Уговор са предметом израде и доставе извјештаја о пословању концерна са годишњим завршним рачуном.
6. Анекс 2 – Уговора о кориштењу лиценце - (AML-Software)

Преглед финансијских трансакција са матичним друштвом у 2023. години:

Тр. одржавања ЕДП система	417.526,28 КМ
Тр. лиценци за програмске пакете	96.026,63 КМ
Тр. израде годишњих извјештаја	4.154,87 КМ
Тр. савјетовања и семинара	6.066,83 КМ

17. ОДНОСИ СА ЛИЦИМА НА ЗНАЧАЈНОМ ПОЛОЖАЈУ

Друштво нема финансијске односе и трансакције са члановима Управног одбора, Одбора за ревизију, осим са члановима Извршног одбора и ти односи су уређени уговором о раду.

18. ЗНАЧАЈНИ ПОСЛОВНИ ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСИРАЊА

Након датума биланса стања нису настали догађаји који би захтијевали корекцију или додатна објелодањивања у финансијским извјештајима, како се то захтијева одредбама МРС10 „Догађаји након дана биланса“

19. АКТИВНОСТИ У ВЕЗИ СА ИСТРАЖИВАЊЕМ И РАЗВОЈЕМ

Друштво прати кретање тржишта и реагује увођењем нових производа или прилагођавањем постојећих. Истраживање тржишта као директну последицу има развој нових програма осигурања и прилагођавање продаје. Друштво ће и даље вршити истраживања тржишта и производа и развој свих сегмената пословања.

20. ОТКУПИ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА

У 2023. години није било откупа сопствених акција.

21. СЕГМЕНТИ ДРУШТВА

Сегменти пословања представљају компоненте Друштва које остварују приходе и расходе, чије пословне резултате редовно прегледа руководство Друштва и за које постоје расположиве засебне финансијске информације.

Друштво је организовало своје пословање кроз 2 сегмента о којима се извјештава: животно и неживотно осигурање.

22. КОРИШЋЕЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

1	Врста	Укупан износ	Износ искориштен за покриће Техничих резерви животних осигирања	Износ искориштен за покриће Техничих резерви неживотних осигирања	Износ искориштен за покриће 50% минималног гарантног фонда
2	Обвезнице чији је емитент Република Српска	148.362.523,99	131.467.532,51	8.575.800,37	5.500.000,00
3	Обвезнице које је издала јединица локалне самоуправе РС	12.238.279,37	12.238.279,37		
4	Обвезнице за које је јединица локалне самоуправе РС издала гаранцију				
5	Акције којима се трегује на службеном берзанском тржишту	24.553,65	24.553,65		
6	Орочени депозити код банака у РС	3.000.000,00	2.000.000,00		1.000.000,00
7	Средства на рачунима друштва	3.573.327,25	1.338.149,22	1.133.035,88	

23. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Савремени услови пословања налажу редовно управљање ризицима и примјену система интерних контрола у друштву за осигурање. Спровођење процеса управљања ризицима и система интерних контрола задатак је свих запослених у Друштву. Култура праћења ризика је створена у свим одјељењима Друштва, тако да су запослени свјесни о постојању ризика код свих одлука и поступака у току пословања и укључени су у процес управљања ризицима. Друштво управља ризицима прије потенцијалног остварења ризика и припрема се за могући губитак на најекономичнији начин. Поред економичности, циљеви Друштва су заштита интереса клијената и очување стабилности тржишта.

На Веб апликацији - Crystal Ball прикупљају се подаци о управљању ризицима (процјена или извјештавање) и чувају се у бази података веб апликације.

На нивоу Концерна је дефинисан период извјештавања (аутоматским маил-ом свим запосленима који су одговорни за процјену ризика - risk owner, се наводи рок за извјештавање или процјену).

Уколико risk owner сматра да није одговоран за процјену ризика који му је додељен, не мора да га процјени, али то треба да напомене за сваки такав ризик у пољу за коментаре.

Процјена ризика се врши на основу висине штете коју би проузроковало остварење ризика и вјероватноће настанка ризика. При процјени ризика узимају се у обзир спроведене мере за управљање ризицима и коментаром се наводи на основу чега су процјене извршене.

Након процјене ризика може се видети преглед износа свих ризика.

Свако лице одговорно за ризике (risk owner) има приступ ризицима за чије је извјештавање одговорно. Извјештава се о свим ризицима који су се остварили у периоду извјештавања (од 1.1. до краја сваког квартала). У току године, о ризицима се извјештава кумулативно, почевши од 1. јануара, при чему се и ризици из претходних квартала узимају у обзир.

Ризици, као могући догађаји унутар и изван Друштва који могу негативно утицати на постизање циљева и угрозити даљи опстанак Друштва, сврстани су у пет главних категорија:

1. Интерно окружење / Техника осигурања
2. Екстерно окружење / Глобални ризици
3. Стратегија
4. Оперативни ризици и
5. Улагање капитала.

Главне категорије се даље рашчлањују у подкатегије ризика које су приказане у слjedeћој табели:

1.	Интерно окружење / техника осигурања
1.1.	Underwriting / Ризик калкулације
1.1.1.	Ризик овлашћења и потписивања
1.1.2.	Ризик грешке
1.1.3.	Ризик промјене
1.1.4.	Ризик случаја
1.1.5.	ММШ - погрешна процјена
1.1.6.	Ризик кумулације
1.1.6.1.	План опоравка и наставка пословних активности
1.1.7.	Рад премије
1.2.	Продаја
1.2.1.	Квалитет / број запослених у продаји
1.2.2.	Зависност од посредника и заступника у осигурању
1.2.3.	Трошкови прибаве

1.3.	Селекција корисника / развој премија / портфеља
1.3.1.	Лоша селекција клијената
1.3.2.	Недовољна или претерана подршка / брига о клијентима
1.3.2.1.	Заштита података / пружање информација о клијентима
1.3.3.	Негативан развој премија / портфеља, односи са клијентима
1.3.4.	Нестабилна лојалност клијената
1.4.	Обрада штета
1.4.1.	Контрола процеса ликвидације штета
1.4.2.	Утврђивање права на регрес
1.4.3.	Анализе кретања штета
1.4.4.	Незадовољство клијената
1.4.5.	Ризик преваре
1.5.	Резервисање
1.5.1.	Прекомјерно резервисање или недовољно резервисање
1.6.	Реосигуравајуће / ретроцесијско покриће
1.6.1.	Прекомјерно или недовољно покриће у реосигурању / ретроцесији
1.6.2.	Ризик губитка потраживања од реосигуравача / ретроцесионара
1.7.	Интерна контрола
1.7.1.	Неодговарајући систем интерне контроле
1.8.	Ризици некретнина
1.8.1.	Повећање неизнајмљеног простора (смањење најма)
1.8.2.	Оштећења зграде
1.8.3.	Губитак или крађа мастер кључева (високи трошкови замјене брава; ризик провале)
1.8.4.	Лоша селекција купаца
1.8.5.	Коначни обрачун трошкова / авансно фактурисање
1.8.6.	Недовољне резерве у некретнинама (нпр. износи хонорара, фидуцијарни рачуни)
2.	Екстерно окружење / глобални ризици
2.1.	Промјена структуре конкуренције
2.1.1.	Јачање конкуренције
2.1.1.1.	Овладавање тржиштем
2.1.2.	Неодговарајуће прилагођавање структуре тражње и захтевима клијената (производ / цјена)
2.1.3.	Одустајање од осигурања великих клијената
2.1.4.	Престанак рада посредника и заступника у осигурању
2.3.	Правни / регулациони ризици / цомплианце
2.3.1.	Правни ризици
2.3.2.	Измјена закона / надлежности/пореских прописа
2.3.2.1.	Ретроактивне промјене уговорних одредби, нпр. оне које утичу на откупне вриједности (значајни додатни финансијски захтјеви чије покриће није обезбјеђено резервом)
2.3.2.2.	Неусвајање директива ЕУ у (новим) земљама чланицама ЕУ
2.3.3.	Повећање обавеза информисања

2.3.4.	Стандардизација / измјена рачуноводствених стандарда
2.3.5.	Прописи о солвентности/ повећање обавеза извјештавања
2.3.6.	Измена пореских прописа
2.3.7.	Интерни прописи (неодговарајуће усклађивање са интерним правилима – смерницама, процедурама, политикама...)
2.3.8.	Ризик прања новца и финансирања тероризма
2.3.9.	Ризик заштите података
2.4.	Политички ризици
2.4.1.	Негативно политичко окружење
2.4.2.	Пријетња тероризмом
2.5.	Ризици економског развоја
2.5.1.	Негативан економски развој
2.5.2.	Финансијски ризици на тржишту, економски падови и кризе (Пораст броја откупа & Пораст броја сторнираних уговора)
3.	Стратегија
3.1.	Стратешко усмјерење
3.1.1.	Лоша процјена тржишта / Стратешко усмјерење
3.1.1.1.	Погрешна процјена приликом одабира новог тржишта
3.1.2.	Стратегија производа
3.1.3.	Култура предузећа
3.1.4.	Учешћа, Могуће обавезе
3.1.4.1.	ХААБ као ризик формирања портфолиа
3.2.	Управљање
3.2.1.	Лоше спровођење стратешког усмјерења
3.2.1.1.	Грешке економским подручјима / неисправна упутства за управљање и одлучивање
3.2.2.	Недостаци у контролинг алатима
3.2.2.1.	Грешке правним подручјима / неисправна упутства за управљање и одлучивање
3.2.3.	Недостаци у организационој структури
3.2.4.	Недостатак вођства
3.2.5.	Недовољно информисање / комуникација
4.	Оперативни ризици
4.1.	Односи с јавношћу
4.1.1.	Маркетинг , односи с јавношћу
4.2.	Кадровски ризици
4.2.1.	Недовољне квалификације запослених
4.2.2.	Недовољни резултати (ризик демотивације)
4.2.3.	Флукуација (ризик одласка) запослених на кључним позицијама у оквиру интерних одјељења
4.2.3.1.	Преузимање квалификованих запослених из продаје, који имају велики портфел важних клијената, од стране конкуренције
4.2.4.	Монополи знања
4.2.5.	Премали/превелики број запослених (ризик уског грла)

4.2.6.	Повреда прописа / злонамерне радње / Превара уз подршку ИТ-а
4.2.6.1.	Корупција у процесу склапања уговора у извођењу радова
4.2.7.	Губитак одбора директора
4.2.8.	Одсуство запослених са посла у дужем временском периоду
4.2.9.	Стрике / нон-цооператион витх тхе лабоур-унион
4.2.10.	Грешке / несмотреност у свакодневном пословању
4.3.	Сигурност на раду
4.3.1.	Сигурност на раду / планирање за ванредне ситуације
4.3.2.	Неефикасни процеси
4.3.3.	Уништавање докумената, материјала и аката које постоје само у папирној форми
4.4.	Извјештавање (интерно и екстерно)
4.4.1.	Извјештавање
4.4.2.	Рачуноводство
4.4.3.	Осигурање података / архивирање
4.5.	Пројектни менаџмент
4.5.1.	Управљање пројектима: приврженост/оптерећење постојећих ресурса
4.5.2.	Управљање пројектима: Процеси
4.5.3.	Текући пројекти
4.5.4.	Project of real estate / Realizatoin project
4.6.	ИТ-Ризици
4.6.1.	Губитак података
4.6.2.	Потпуни прекид рада ИТ-система (на период дужи од 2 недеље)
4.6.2.1.	Уништење сервер собе
4.6.3.	Недовољна информациона сигурност (ИТ сигурност, цубер ризик)
4.6.4.	Лоша компатибилност ИТ - система
4.6.5.	Недостатак агилности (одложено реаговање на неопходне промјене) ИТ система
4.6.6.	Екстерна штампа
4.6.7.	Квар на ИТ везама
4.6.8.	Недовољна сигурност података
4.6.9.	Недовољно ажурирање ИТ системе
4.7.	Остали оперативни ризици
4.7.1.	Прекид рада
4.7.2.	Недостатак контроле приступа пословном центру/канцеларијама
4.8.	Ризици Outsourcing-а
4.8.1.	Непостојање/погрешна "Outsourcing" стратегија
4.8.2.	Непотпуно дефинисан "Outsourcing" уговор
4.8.2.1.	Непотпуне регулативе за раскид "оутсоурцинг" уговора
4.8.3.	Недовољно разрађен план за поступање у ванредним ситуацијама код "оутсоурцинг"-а
4.8.4.	Прекид рада глобалне рачунарске мреже (WAN) / рачунског центра

4.8.5.	Неодговарајућа или недовољна тестирања и одобрења процедура ИТ система
4.8.7.	Неодговарајућа провјера или грешка у одабиру "оутсоурцинг" партнера
4.8.8.	Неодговарајући или недовољни извештаји или документација о "оутсоурцинг" активностима
4.8.9.	Неодговарајуће управљање правима приступа
4.8.10.	Неовлашћено коришћење права
4.8.11.	Прослјеђивање података трећој страни од стране "оутсоурцинг" провајдера
4.8.12.	Злоупотреба удаљеног приступа
4.8.13.	Злоупотреба администраторских права
4.8.14.	Кршење законских и уговорних одредби
4.8.15.	Неодговарајућа ИТ-сигурност у "оутсоурцинг"-у
4.8.16.	Престанак рада "оутсоурцинг" партнера
4.8.17.	Непоштовање законских прописа и уговора у области оутсоурцинг-а
4.8.18.	Недовољна контрола / праћење оутсоурцинг процеса или оутсоурцинг партнера
5.	Инвестирање средстава осигурања
5.1.	Стратешко улагање средстава
5.1.1.	Ризик неадекватног инвестирања средстава осигурања
5.1.2.	Ризик прогнозе
5.1.3.	Повреда прописа за инвестирање
5.1.4.	Ризик неспровођења инвестиционе политике
5.1.5.	Ризик инвестирања под условима лошијим од тржишних
5.1.6.	Ризик неадекватног управљања имовином и обавезама
5.2.	Ризици тржишне цјене / кредита / врједновања
5.2.1.	Ризик тржишне цјене (ризик каматне стопе, тржишни ризик, кредитни ризик)
5.2.1.1.	Каматни ризик
5.2.1.2.	Смањење тренутне тржишне вриједности некретнина
5.2.1.3.	Ризик прихода закуподавца
5.2.1.4.	Ризик процјене у некретнинама
5.2.2.	Ризик бонитета
5.2.2.1.	Губитак корпоративних банака
5.2.3.	Ризик земље (деградирање земље)
5.2.4.	Строги локални прописи улагања
5.2.5.	Валутни ризик
5.2.5.1.	Валутни ризик у некретнинама
5.3.	Управљање ликвидношћу
5.3.1.	Ризик ликвидности
5.4.	Системи информисања и контроле у подручју улагања капитала
5.4.1.	Недостаци у стратешкој контроли инвестирања средстава осигурања
5.4.2.	Недостаци у расподјели дужности
5.4.3.	Недостаци у опису пословних токова и процеса

5.4.4.	Проблеми са ИТ системима и подацима
5.5.	Каматне стопе
5.5.1.	Ризик каматне стопе
5.5.2.	Ризик погрешне прогнозе каматне стопе
5.6.	Акције
5.6.1.	Ризик инвестирања у акције
5.7.	Некретнине
5.7.1.	Ризик некретнина
5.7.2.	Губитак прихода од издавања
5.7.3.	Ризик врједновања некретнина
5.7.4.	Валутни ризик у области пословања са некретнинама
5.8.	Распон
5.8.1.	Ризик распона
5.9.	Валута
5.9.1.	Валутни ризик
5.10.	Концентрације
5.10.1.	Ризик концентрације

У циљу вредновања укупног ризичног профила Друштва, Друштво разматра и идентификује главне покретаче сљедећих ризика којима је изложено или може бити изложено.

Ризик	Главни покретач ризика	Идентификовање главних покретача
Ризик осигурања	<ul style="list-style-type: none"> • Смртност • Природне катастрофе • Неадекватно одређена премија • Истек осигурања 	<ul style="list-style-type: none"> • Редовна анализа адекватности премија • Провјера формираних резерви
Тржишни ризик	<ul style="list-style-type: none"> • Промјена каматне стопе • Промјена цијена вриједносних папира • Промјена цијена непокретности • Неадекватно прилагођавање захтјевима корисника услуге осигурања 	<ul style="list-style-type: none"> • Редовна анализа тржишта капитала • Мјесечно извјештавање (план/стварно стање)
догашРизик депоновања и улагања средстава Друштва	<ul style="list-style-type: none"> • Нестабилно и неразвијено тржиште капитала 	<ul style="list-style-type: none"> • Редовна анализа институција код којих су уложена средстава

		<ul style="list-style-type: none"> • Анализа цијена и приноса од улагања • Подршка запослених задужених за улагања
Ризик неиспуњења обавеза друге уговорне стране	<ul style="list-style-type: none"> • Непостојање диверзификације • Висока географска концентрација ризика 	<ul style="list-style-type: none"> • Провјера постојања прекомјерне концентрације
Оперативни ризик	<ul style="list-style-type: none"> • Неадекватна организација пословања • Економски штетно уговарање послова • Одсуство одговарајућег система контроле, процедура и поступака • Неадекватан избор запослених 	<ul style="list-style-type: none"> • Састајање Тима за ванредне ситуације • Редовна евалуација ризика
Ризик ликвидности	<ul style="list-style-type: none"> • Пад вриједности и степена утрживости ликвидне имовине • Пораст рочне неусклађености активе и пасиве • Превисок ниво толеранције на ризик ликвидности 	<ul style="list-style-type: none"> • Редовно праћење ликвидности • Израчунавање показатеља ликвидности • Планирање очекиваних и познатих новчаних прилива и одлива на дневној, седмичној и мјесечној основи
Правни ризици	<ul style="list-style-type: none"> • Изрицање казне од стране надлежних органа • Могући губитак судских спорова • Неуспостављање процедура 	<ul style="list-style-type: none"> • Анализа резерви за правне ризике • Именовање лица надлежног за праћење усклађености пословања

Извршена је процјена ризика који би могли настати у 2024. години и вредновање ризика који су се остварили у 2023. години. У 2023. години остварен је ризик у износу од 252.049,00 евра. Процјењене су вриједности свих ризика Друштва у износу од 6.578.609 евра за раздобље од 1.1.2024. до 31.12.2024. године.

Управљање финансијским ризицима

Финансијски инструменти

	31.12.2023 у КМ	31.12.2022. у КМ
Финансијска средства		
Дугорочни финансијски пласмани	165.819.644	161.531.371
Потраживања	2.021.126	1.301.177
Краткорочни финансијски пласмани	1.814.354	2.948.046
Готовина и готовински еквиваленти	3.573.327	4.364.892
Потраживања за нефактурисани приход АВР	9.515	5.120
Финансијске обавезе		
Обавезе за премију реосигурања и саосигурања	159.121	168.671
Обавезе према добављачима	178.560	228.112

Ризици који потичу од финансијских инструмената обухватају:

- кредитни ризик,
- тржишни ризик који се састоји од три врсте ризика: девизног ризика, каматног ризика и ризика промјене цијене финансијског инструмента и
- ризик ликвидности.

Циљеви управљања финансијским ризицима

Због специфичности пословања, величине система и недостатка средстава за увођење потпуне информатизације, управљање финансијским ризицима се прати на нивоу Друштва. Праћење финансијских ризика повезаних са пословањем Друштва и управљање истим одвија се путем интерних извјештаја по основу којих се врши идентификација ризика, утврђује степен и величина ризика. Иако се сви ризици не могу у потпуности елиминисати, већина се може унапријед предвидјети и минимизирати.

Кредитни ризик

Изложеност кредитном ризику посебно се објелодањује за сљедеће категорије финансијских средства, односно финансијске имовине:

- дугорочни финансијски пласмани,
- краткорочни финансијски пласмани и
- потраживања.

Постоји значајна разлика у степену изложености Друштва кредитном ризику у зависности од тога о којој се категорији финансијског инструмента ради. Кредитном ризику су највише изложена потраживања од осигураника по основу фактурисане премије осигурања. Ово је прије свега, последица изражене неликвидности у привреди, као и присутне праксе да осигураници обавезе по основу премије осигурања не третирају као приоритетне и сврставају их иза обавеза по основу пореза, зарада и обавеза према банкама и добављачима.

У процесу управљања кредитним ризиком, Друштво управља ризицима који произилазе из уложених средстава у хартије од вриједности којима се тргује и ризиком бонитета осигураника, интерно категорисаних у сегмент великих клијената и осталим ризицима који стоје у вези са наплатом потраживања.

Максимална изложеност кредитном ризику је приказана у сљедећој табели:

Финансијска имовина	Бруто износ	Исправка вриједности	Нето износ на 31.12.2023. у КМ	Нето износ на 31.12.2022. у КМ
Дугорочни финансијски пласмани	165.819.644		165.819.644	161.531.371
Потраживања	2.444.812	423.687	2.021.125	1.301.177
Краткорочни финансијски пласмани	1.814.354		1.814.354	2.948.046
Укупно:	170.078.810	423.687	169.655.123	165.516.679

Изложеност кредитном ризику, у погледу потраживања, приказана је и на основу старосне структуре потраживања на дан 31. децембар 2023. године, која је дата у сљедећој табели:

Старосна структура потраживања	31.12.2023. у КМ
Недоспјело	1.250.287
Кашњење од 0-90 дана	772.920
Кашњење од 91-180 дана	40.905
Кашњење од 181-270 дана	11.771
Кашњење преко 271 дана	368.929
Укупно	2.444.862
Исправка вриједности потраживања за премију и осталих потраживања	423.687
Нето износ потраживања	2.021.125

Девизни ризик

Под девизним ризиком подразумева се вјероватноћа настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Друштва услед промјене вриједности девизних курса. Девизном ризику су изложене све позиције активе и пасиве у девизама, као и потраживања и обавезе индексиране страном валутом.

Друштво управља девизним ризиком у циљу ограничавања могућих губитака због промјена курса страних валута и одржавања ризика на нивоу који је прихватљив из угла резултата пословања, адекватности капитала и захтјева за очувањем ликвидности.

Изложеност Друштва девизном ризику на дан 31. децембар 2023. године је дата у наредној табели:

	ГБП	ХРК	УСД	ЕУР	ЦХФ	БАМ	Укупно
Дугорочни финансијски пласмани				42.073.443		123.746.201	165.819.644
Потраживања						2.021.125	2.021.125
Краткорочни финансијски пласмани						1.814.354	1.814.354
Готовина и готовински еквиваленти						3.573.327	3.573.327
Потраживања за нефактурисани приход АВР						9.515	9.515
Укупно имовина				42.073.443		131.164.522	173.237.965
Обавезе за премије и штете						159.121	159.121
Обавезе према добављачима				103.938		74.622	178.560
Унапријед обрачунати трошкови						20.305.510	20.305.510
Укупно обавезе						20.539.253	20.643.191
Нето девизна позиција на дан 31. децембар 2023. године				41.969.505		116.632.619	158.602.124

Изложеност Друштва девизном ризику на дан 31. децембар 2022. године је дата у наредној табели:

	ГБП	ХРК	УСД	ЕУР	БАМ	Укупно
Дугорочни финансијски пласмани				56.501.128	105.030.243	161.531.371
Потраживања					1.301.177	1.301.177
Краткорочни финансијски пласмани					2.948.046	2.948.046
Готовина и готовински еквиваленти					4.364.892	4.364.892
Потраживања за нефактурисани приход АВР					5.120	5.120
Укупно имовина				56.501.128	113.649.478	170.150.606
Обавезе за премије и штете					168.671	168.671
Обавезе према добављачима				164.603	63.509	228.112
Унапријед обрачунати трошкови					21.636.053	21.636.053
Укупно обавезе				164.603	21.868.233	22.032.836
Нето девизна позиција на дан 31. децембар 2022. године				56.336.525	91.781.245	148.117.770

Друштво је изложено девизном ризику првенствено преко дугорочних и краткорочних финансијских пласмана, потраживања и готовине и готовинских еквивалената, као и обавеза према добављачима које су деноминирани у страниј валути.

Каматни ризик

У процесу идентификовања каматног ризика Друштво прати трансакције којима се врши депоновање и улагање краткорочних извора, прије свега техничких резерви у дугорочне облике имовине, као и дугорочних извора у краткорочне облике имовине, константно имајући у фокусу хоризонталну и вертикалну усклађеност активе и пасиве.

Изложеност каматном ризику је дата у односу на каматне стопе по којима Друштво пласира средства и каматне стопе по којима су узете финансијске обавезе у складу са подацима презентованим у наредној табели:

2023. година

Финансијска имовина	Распон каматних стопа (на годишњем нивоу)	
Дугорочни финансијски пласмани	1.5%-6%	државне ХОВ и остало
Краткорочни финансијски пласмани	1.9%-2.6%	орочени депозити

2022. година

Финансијска имовина	Распон каматних стопа (на годишњем нивоу)	
Дугорочни финансијски пласмани	1.5%-6%	државне ХОВ и остало
Краткорочни финансијски пласмани	1.9%-2.6%	орочени депозити

Друштво прати промјене каматних стопа на финансијском тржишту и у складу са промјенама предузима активности улагања у пласмане који носе мањи каматни ризик. Како би се умањили ефекти промјенљивости тржишних каматних стопа на зарађивачку позицију портфолија, Друштво је дио средстава у 2023. години инвестирало у државне хартије од вриједности.

Ризик промјене цијене финансијског инструмента

Ризик промјене цијене финансијског инструмента је ризик флукуације тржишних цијена власничких и дужничких хартија од вриједности који утиче на промјену њихове фер вриједности. Највећи дио финансијских средстава односи се на државне ХоВ и у нешто мањем проценту на акције правних лица које су подложне ризику промјене цијена. Како би се умањило утицај ризика промјене цијена ХоВ, дио слободних средстава је у децембру мјесецу 2023. године инвестиран у најквалитетније обвезнице које се котирају на Берзи.

Књиговодствена вриједност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у сљедећем прегледу:

	31.12.2023. у КМ	31.12.2022. у КМ
Финансијска средства		
Некаматносна		
Дугорочни финансијски пласмани		
Потраживања	2.021.125	1.301.177
Краткорочни финансијски пласмани		
Готовина и готовински еквиваленти	3.573.327	4.364.892
Потраживања за нефактурисани приход АВР	9.515	5.120
Фиксна каматна стопа		
Дугорочни финансијски пласмани	165.819.644	161.531.371
Краткорочни финансијски пласмани	1.814.354	2.948.046
Финансијске обавезе		
Некаматносне		
Обавезе по основу штета		
Обавезе за премију	159.121	168.671
Обавезе према добављачима	178.560	228.112
Остале краткорочне обавезе	642.246	603.345

Ризик ликвидности

Друштво управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспијећа финансијских средстава и обавеза.

Одржавање ликвидности Друштва у току 2023. године није било угрожено јер је Друштво константно имало довољно ликвидних средстава.

Сљедеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспијећа финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталим на основу финансијских средстава, на основу најранијег датума на који ће Друштво бити у могућности да наплати потраживања.

Доспијећа финансијских средстава, на дан 31. децембар 2023. године

	Мање од мјесец дана	Од 1 до 3 мјесеца	Од 3 мјесеца до 1 године	Од 1 до 5 година	Укупно
Некаматносна	3.573.327				3.573.327
Фиксна каматна стопа			46.175.405	78.134.336	124.309.741

Доспијећа финансијских средстава, на дан 31. децембар 2022. године

	Мање од мјесец дана	Од 1 до 3 мјесеца	Од 3 мјесеца до 1 године	Од 1 до 5 година	Укупно
Некаматносна	4.364.892				
Фиксна каматна стопа			20.764.236	100.468.931	121.233.167

Доспијећа финансијских обавеза, на дан 31. децембар 2023. године

	Мање од мјесец дана	Од 1 до 3 мјесеца	Од 3 до 1 мјесеца	Од 1 до 5 година	Укупно
Некаматносне	972.927				972.927

Доспијећа финансијских обавеза, на дан 31. децембар 2022. године

	Мање од мјесец дана	Од 1 до 3 мјесеца	Од 3 до 1 мјесеца	Од 1 до 5 година	Укупно
Некаматносне	1.000.128				1.000.128

Фер вриједност финансијских инструмената на дан 31. децембар 2023. године и 2022 године:

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
	31.12.2023.		31.12.2022	
Финансијска средства				
Дугорочни финансијски пласмани	165.819.644	165.819.644	161.531.371	161.531.371
Потраживања	2.021.125	2.021.125	1.301.177	1.301.177
Краткорочни финансијски пласмани	1.814.354	1.814.354	2.948.046	2.948.046
Готовина и готовински еквиваленти	3.573.327	3.573.327	4.364.892	4.364.892
Потраживања за нефактурисани приход АВР	9.515	9.515	5.120	5.120
Финансијске обавезе				
Обавезе по основу штета				
Обавезе за премију	159.121	159.121	168.671	168.671

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
	31.12.2023.		31.12.2022	
Обавезе према добављачима	178.560	178.560	228.112	228.112
Остале краткорочне обавезе	642.246	642.246	603.345	603.345

Фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза одређује се на сљедећи начин:

- Ниво 1 одмјеравања фер вриједности произлази из котиране тржишне вриједности (некориговане) на активним тржиштима за идентичну имовину и обавезе.
- Ниво 2 одмјеравања фер вриједности произлази из улазних параметара, различитих од котиране тржишне вриједности обухваћене Нивоом 1, а које су видљиве из средстава или обавеза, директно (на примјер, цијена) или индиректно (на примјер, проистекло из цијене).
- Ниво 3 одмјеравања фер вриједности произлази из техника процјењивања које укључују улазне параметре за финансијска средства или обавезе, а који представљају податке који се не могу наћи на тржишту (неистражени улазни параметри).

Наредна табела представља анализу финансијских инструмената који су вредновани након почетног признавања по фер вриједности, груписаних у нивое од 1 до 3, у зависности од степена могућности процјене фер вриједности.

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно у КМ
Финансијска средства				
Дугорочни финансијски пласмани	165.819.644			165.819.644
Потраживања		2.021.125		2.021.125
Краткорочни финансијски пласмани	1.814.354			1.814.354
Готовина и готовински еквиваленти	3.573.327			3.573.327
Остала потраживања		9.515		9.515

Током године није било ставки који би по хијерархији мјера фер вриједности биле рекласификоване из једног нивоа у други.

24. СПРОВОЂЕЊЕ ПОЛИТИКЕ РЕОСИГУРАЊА И САОСИГУРАЊА У 2023. ГОДИНИ

1. Избор Друштва за реосигурање

Друштво од краја 2002. године има закључен уговор о реосигурању са Друштвом за реосигурање Босна РЕ из Сарајева за осигурање живота и осигурање од посљедица несрећног случаја (незгоде).

За реосигурање неживотних осигурања, Друштво је преузело праксу пласирања ризика у реосигурање од Атос осигурања а.д. Бијељина.

2. Ризици који су реосигурани

Друштво је дало у реосигурање све ризике у складу са уговорима о реосигурању:

- 2.1. Осигурање живота
- 2.2. Додатно осигурање од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање (осигурање незгоде)
- 2.3. Осигурање од незгоде
- 2.4. Осигурање домаће аутоодговорности
- 2.5. Осигурање имовине и одговорности
- 2.6. Осигурање транспорта

3. Уговори о реосигурању

У жељи да се осигураницима и Друштву обезбједи добра заштита у реосигурању, Друштво је са Босна РЕ склопило сљедеће уговоре о реосигурању:

- 3.1. Уговор о реосигурању живота
  - квотни уговор о реосигурању,
  - ексцедентни уговор - на бази ризико премије (Ексцедент),
  - заштита нето самопридржаја на бази вишка штета – у случају било ког кумулативног догађаја – (XL).
- 3.2. Уговор о реосигурању незгоде
  - квотни уговор о реосигурању.
  - заштита нето самопридржаја на бази вишка штета – у случају било ког кумулативног догађаја
- 3.3. Уговор о реосигурању домаће аутоодговорности
- 3.4. Уговор о реосигурању транспорта
- 3.5. Уговор о реосигурању имовине и одговорности

4. Обим реосигуравајуће заштите

4.1. Осигурање живота и додатна осигурања од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање

Уговорима о реосигурању осигурања живота покривају се сва директно закључена осигурања живота као и додатна осигурања уз осигурање живота којима се Друштво бави.

У реосигурања су дата покрића у зависности од висине смртности и висине осигуране суме.

Премија реосигурања према ексцедентном уговору о реосигурању осигурању живота се израчунава на основу табеле стопа ризико премија која се налази у Анексу Уговора о реосигурању.

Расхода по основу премије реосигурања у пословној 2023. години Друштво је имало у висини од 472.874,21 КМ за осигурање живота и 794.9000,80 КМ за додатна осигурања од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање.

Прихода по основу накнада штета од реосигурања Друштво је имало у висини од 235.655,62 КМ за осигурање живота и 337.052,34 КМ за додатно осигурање од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање.

Удио реосигуравача по основу резервисаних штета за животно осигурање износи 21.195,76 КМ, а за додатно осигурање од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање 202.050,31 КМ.

4.2. Неживотна осигурања

Расхода по основу премије реосигурања неживотних осигурања у пословној 2023. години Друштво је имало у висини од 460.178,34 КМ.

Прихода по основу ријешених штета Друштво је имало у висини од 1.115.058,68 КМ (већи дио износа отпада на једну штету по осигурању од аутомобилске одговорности).

Удио реосигуравача по основу резервисаних штета за неживотна осигурања износи 388.912,07 КМ.

5. Саосигурање

Друштво је у току 2023. године реализовало два уговора о саосигурању. Оба уговора су потписана са Дрина осигурањем а.д. Милићи, као водећим реосигуравачем, те по основу тих уговора приход од премије саосигурања износи 31.326,53 КМ, док расход по основу провизије саосигурања износи 1.566,27 КМ.

25. КОРПОРАТИВНО УПРАВЉАЊЕ

Одговорно корпоративно управљање сматра се суштинским дијелом идентитета Друштва и предусловом стварања трајних вриједности како акционару, тако и осталима којима је у интересу добро пословање Друштва, те битним елементом сигурног и стабилног пословања. У том циљу Друштво примјењује важеће екстерне и интерне прописе, као и правила матичног концерна када нису у супротности са важећим прописима Републике Српске и прати компатибилност своје организационе структуре ради правовременог утврђивања потребе за промјеном, односно прилагођавањем. Друштво држи да се добро корпоративно управљање остварује не само потпуним испуњењем регулаторних циљева, већ да оно произлази из корпоративне културе Друштва те личног интегритета његовог менаџмента и запослених.

Основна начела корпоративног управљања у Друштву се остварује кроз:

- Заштиту права акционара,
- Успостављање структуре која омогућава постављање стратешких циљева и афирмацију основних корпоративних вриједности, као и адекватне инфраструктуре ради њихове реализације и праћења, што се, између осталог, остварује надзором пословних активности од стране Одбора за ревизију и Скупштине акционара, као и функционисањем система унутрашњих контрола.
- Успјешну сарадњу надзорних и управљачких органа Друштва,
- Успостављање јасне линије одговорности у Друштву,
- Добре и транспарентне односе и комуникацију између свих органа Друштва, запослених, менаџмента, акционара, клијената Друштва и јавности

26. ЗАКЉУЧАК

На основу исказаних података може се закључити да је пословна 2023. година, и поред објективних тешкоћа као што су инфлација и повећање трошкова, била успјешна. Друштво је у 2023. години остварило раст фактурисане премије осигурања живота од 3,78%, у односу на 2022. годину. Расту фактурисане премије неживотних осигурања од 17,56% је највише допринијело повећање цијене премије осигурања од аутоодговорности од 09.03.2023. године за 18%, али је Друштво и у осталим врстама неживотних осигурања остварило благи раст. Раст укупне премије у односу на 2022. годину износи 8,02%. Портфељ осигурања живота, као и портфељ неживотних осигурања, у односу на 2022. годину, је у благом порасту.

Веома рационална инвестицијска политика, уз политику смањења трошкова спровођења осигурања, допринијели су висини исказаног пословног резултата.

Друштво ће уложити максималне напоре да расположивим сопственим средствима и уз помоћ акционара задржи тенденцију раста броја осигурања, као и да успјешно вођење пословне политике настави и у наредној пословној години.

ПРИЛОГ: Саставни дио овог извјештаја чине мишљење овлашћеног ревизора и овлашћеног актуара на годишњи финансијски извјештај, односно извјештај о пословању Друштва.